

א (לעיל ב:ג, ט) גי' נ"א בא בזמנא רש"י א שייך לעמוד הקודם, ד' אפלוני לשון הימנ קול כ"ל. רש"י א) י"ל ירעם הוא ש"צ כב וכן הוא בס"י, ו' דברים ו ב"מ קח., ו' ס"א ל"ב ול"ז רק הוא גביה עד הסי'. רש"י א) שייך לעמוד הקודם, ט) נדליתא כמתות פד.,

הגהות הב"ח

א) גמ' הב לי לפי דמי קניס: (ב) שם בעלמא לאפלוני בעיא כ"ל ותיבת לאו נמחק: דעשתי: (ו) תוב' ד"ה בגי' וכן רש"י ד"ה פייסיה ובי' טו) לא שביאות להפייסיה: (ז) ד"ה ארבעה לללא ובי' רצנן היה ולדוק עורות וטמן ערות לעדתינן: (ט) בא"ד אמת שדה דעשתי: (י) תוב' ד"ה בגי' וכן דקאמר טעמא דבדר דניח: (י) ד"ה ארבעה ובי' היה הוא מנכן במוך דלמרי אינטי: (יא) ד"ה ע"פ שלא מנן עליו את התקרה מנגלגין וכן טעמא דבדר ניפק:

מוסף רש"י

מנה לי בידך אמר לו ה"ן. ופני עדים ואמר להם אחס עדי (שבועות מב.), נתתו לך פטור. מלמס ומשפחה דלחוייתא (סו., סו.) אין לך ביד. לא היו דברים מעולם, חייב. למס ואני נאמן בשנועה, שרי החוק כפיין (סו.) הימלטי. שטניס נקסיס סניב פתמי חטונט ופתמי ונקמס מורי קיובע הקיובט (ב"ק טו.).

מוסף תוספות

א. ולא היה יכול לסלקי וכי, ויש לו חלק בפירות, הרי הוא כאלו הוא שותף עמו בגוף הקרקע [ו]. ר"ן.
ב. איבא למיקא מאי בחוקת שולא? נתן, ואי זה מוחזק בו יותר, וי"ל [ד].
ג. רש"י א. ג. חוקה לא נתפייס לאחר מיכן ולא פריע וכי כיון דאין דין זה לגוי לכל שייחייבוהו ב"ד על כך. ש. א. מארבע אמות ולמעלה ששכיר שהכותל שלו. שעת"ק כטס מוספת הלא"ש.
ו. דגלי אדעתיה דניחא ליה בהוצאה ולא דמי לדר בחוב חבירו דלא גלי אדעת"י אלא בחנם. מוס' ב"ק כ: א. א"ע"ג דסתם מלוה ל' יום וכי אפ"ה אם אמר פועלך תוך ל' יום נאמן, דכיון שלא קבע לו זמן ל' יום בפירושו, מיכסוף ופרע תוך ל'. רש"י א.

א) ור' יוסי סבר. דוקא גדרה ניקף דגלי דעתיה אכל גדרה מקיף לא: **רוניא אקפיה רבינא**. ד' שדות היו לרבינא כביבות ארבעה מצריו של רוניא וגדרן: **הב לי כמה דגדרי**. כרב הונא אליבא דר' יוסי דאמר הכל לפי מה שגדר דהכי קי"ל כדמוכח לקמן: **יומא חד הוה גדר**. רוניא היה גודר תמרים מדקל שצדשהו: **קיבורא דהיני**. אשכול של תמרים משל רוניא וצפניו: **רמא ביה קנא**. גער צו רוניא צאריסיה דרבינא: א"ל. רבינא גלית אדעמיק שחציבין הדקלין עליך וניחא לך בשמירתן: **לא יסא אלא עיני בעלמא מי לא בעיט כו'**. כלומר

רבינא גלית אדעמיק שחציבין הדקלין עליך וניחא לך בשמירתן: **לא יסא אלא עיני בעלמא מי לא בעיט כו'**. כלומר אפי' אינך ירא מן הגנבים כריך אתה לשמרן מן העוים: **ולאו גברא בעיט לארנויי**. להעיק ולגער בן(ו) א) וירעם מתרגמי' אכלי (מהלס יח) וכן כל לשון הכרחו צתגרוס יהונתן: **פייסיה צמא דחיפייס**. טוב לך א) להתפייס צבגר נטריא הואיל ונתראה לך: **הגה"ה ואי לא דאיננא לך כר' יוסי כו'** מכלל דהכי הלכתא. וכן פסק ר"ח. תמ"ש: **ארבעה לללא וד' לללא**. אני שמעתי ללא רצנן עני ולללא רצנן עשיר וכן אמר לו ארבע ככרות זריכין לרצנן עני למאכלות ביתו ליום כמו שזריכין לעשיר זה עני הוא וזריך לו השדה לפרנסה וכסס שאתה אומר לו הסתלק מעלי צדינא דבר מנרמא משום ועשית הישר והטוב) כך אני אומר לך עשה ישר וטוב לפני זה ואל תסלקהו יש לגמגס דהעור קרוי ללא ולא הרצנן כדאמרי' בעלמא (מדרס דף נו: ט) מאי דרגש ערסא דללא ואומר אני רוניא רצנן היה (י) ונתן שרות לעבדנין לעשות מהן מנעלין למוכרין בשוק וכן אמר לו רב ספרא לרבינא העני זה שכרו מועט שהוא

כריך ליתן שכר הרבה לעבדנין דלמרי' אינשי ארבעה זוזי לזוך מקח העור וארבעה זוזי לשכר העבדנין והיינו לללא לפיכך עשה ישר וטוב ותהי לו שדה זו לפרנסת ביתו א' ול"ג ד' לללא ד' ככרות כריך לעבדן עני וד' לללא כמו כן ד' לזוך עבדן עשיר ומשל הוא כנגד רוניא שהיה לו שדה אחת בתוך שדות של רבינא כדאמר לעיל דרבינא אקפיה מארבע רוחותיו ועכשיו קנה לו שדה אכל מנר רבינא ומפסיק שדה רבינא בין שדותיו וא"ל רב ספרא לרבינא שיעשה הישר והטוב להניח לרוניא אותה (א) דעכשיו יהיה לו שנים שכמו שזריך שמירה לשני שדות [כריך] ג"כ לאחד ומכמה דברים יליאת האחד מרובה כיליאת שנים ונמצא רוניא משתכר: **בתנ"י מחייבין אוסו לצנוסו עד ד' אמות**. דכהכי סגי להיזק ראי'ה: **בחוקס שנסן**. אם אמר האחד לאחר שבנאו אני עשיתיו משלי שלא רצה זה לסייעני ותובעו חזי היליאת זה אומר נתמי חלקי נאמן: **עד שיביא** התובע עדים שתבעו ולא נתן לו דכיון דחובה עליו לסייעו ומשפט זה לכל גלוי לא היה בונה משלו אלא היה כועק עליו צד"י: **סמך לו כוסל אחר**. לאחר שבנאו האחד למעלה מנד' אמות הרבה ולא רצה האחד לסייעו בהגבתו סמך השני כותל אחר כנגד כותל זה כדי לסמך ולמת עליו תקרה מכותל לכותל אע"פ שלא נתן עליו עדיין התקרה: **מגגלין עליו אם סבל**. דגלי דעמיה דניחא ליה בהגבהה דהיחך: **בחוקס שלא נסן**. אם צא הראשון ותבעו לדין לאחר שמסך את כותלו לכותל ראשון ואומר לו מן לי חלקך צמה שהגבהתי זה אומר נתמי חלקי אינו נאמן אלא בעדים שאין משפט זה גלוי לכל ועד שייחידוהו בית דין אינו עשוי ליתן: **גב' הקובע זמן לחבירו**. צמלוה שהלוה:

אילימא

אבל כסתם הלואה לא חשיב ליה תוך שלשים תוך¹ זמנו: **ובא** בזמנו ואמר דלמי דאי צמייגו דאי צעי אמר לא הלית לי כלום או לא קבעת לי שום זמן ולקמן מיצעי ליה

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

א) **הגה"ה** כתב כספרים אבל מקיף א' יהיב ליה אלא דמי רביעית. וקשה דמנגן דיהיב ליה אפי' דמי רביעית דילמא לא יהיב ליה כלל וכן משמע צפ' כילד הרגל (ב"ק דף כ: ושם ד"ה טעמא) דקאמר טעמא א) דניקף הא מקיף פטור ש"מ זה נהנה זה לא חסר פטור ודמי שאני התם

רוניא אקפיה רבינא מארבע רוחותיו א"ל הב לי כמה דגדרי לא יהיב ליה הב לי אגר נטירותא לא יהיב ליה יומא חד הוה קא גדר דיקלי אמר ליה לאריסיה זיל שקול מניה קיבורא דאהיני אזל לאתויי רמא ביה קלא א"ל גלית דעתך דמינה גיחא לך לא יהא אלא עיזא בעלמא מי לא בעי נטירותא א"ל עיזא בעלמא א) לאו לאכלויי בעיא א"ל ולא גברא בעית דמיכילי לה אחא לקמיה דרבא א"ל זיל פייסיה במאי דאיפייס ואי לא דאיננא לך דינא כר"ה אליבא דרבי יוסי רוניא זבן ארעא אמיצרא דרבינא סבר רבינא לסלוקי משום דינא דבר מצרא א"ל רב ספרא בריה דרב ייבא לרבינא אמרי אינשי ארבעה לצלא ארבעה לצלא: **מתנ"י** א) כותל חצר שנפל מחייבין אותו לבנותו יעד ארבע אמות בחוקת שנתן עד שיביא ראייה שלא נתן ימד' אמות ולמעול אין מחייבין אותו יסמך לו כותל אחר אע"פ שלא נתן עליו את התקרה מגלגלין עליו את הכל בחוקת שלא נתן עד שיביא ראייה שנתן: **גב' אמר ריש לקיש** הקובע זמן לחבירו א) ואמר לו פרעתך בתוך זמני אינו נאמן ולואי שיפרע בזמנו אבוי ורבא דאמרי תרויהו עביד איניש דפרע בגו זימניה זימנין דמתרמו ליה זוזי אמר איזיל איפרעיה כי

רבינא מנרן מג' רוחות ורוניא מרוח אחת ואף על גב דאמר בהמקבל (ב"מ דף קט:) הני ארבע בני מנרמא דקדיס חד מייניהו זבן מאי דזבן זבן מ"מ סבר רבינא לסלוקי משום שהיה מנרן מג' גדדין ורוניא רק מרוח אחת א"ל רב ספרא אמרי אינשי ארבעה לללא פירוש לעור גדול כריך ליתן לעבדן ד' זוזי וד' לללא עור קטן כלומר כריך ליתן מן הקטן כמו מן הגדול של טורח צקטן כמו צגדול הי"ג מאי טעמא דינא דבר מנרמא משום שיהיו כל שדותיו סמוכין שיוכל למורשן צבת אחת ולכן הוא מנרן מרוח אחת כמו אחת מג' רוחות וה"ר אברהם פירש דהך ארעא דזבן רוניא אמירמא דרבינא היינו אמנרמא דאותן שדות שהיה רוניא אריס צפן כדאמרי' רוניא שתלא דרבינא הוה וה"ק ליה רב ספרא לרבינא אע"פ שאין לרוניא צגוף הקרקע כלום מכל מקום הואיל שהוא עובדן א) הרי הוא מנרן א) כמו דאמרי אינשי ארבעה לללא ונתנין ד' זוז על העור וכמו כן כריך ליתן לללא לאומן המעבד את העור: **מארבע אמות ולמעלה אין מחייבין אותו בו בחוקת שלא נתן**. א) איירי כגון דידעינן דקדס חד וארליה לחצריה והיה מסקרבז כדמשמע לישנא אין מחייבין אותו ולכן הוי בחוקת שלא נתן א) וא"ל להעמיד צעשעה חזית א: **אע"פ שלא נתן** א) תקרה מגלגלין עריו את הבר'. אע"ג דזה נהנה זה לא חסר פטור מ"מ כיון דגלי דעמיה דניחא ליה בהולאה חייב¹ וכן משמע נמי ככילד הרגל (ב"ק דף כ: ושם) דקאמר טעמא דניקף הא מקיף פטור ש"מ זה נהנה זה לא חסר פטור ואפי' כשעמד ניקף חייב כן נראה לי אי נמי הכא זה חסר הוא שגורס לו שהגביה הכותל למעלה מנד' אמות כדי שלא יהיה לו היזק ראייה בשום ענין ממנו: **הקובע זמן לחבירו**. אור"י דוקא קובע זמן אילימא

מחייבין אותו לבנות אם טוען הלה ואמר אני נתתי והגבהתי עמו והלה אומר לא נתת הרי הוא בחוקת שלא נתן עד שיביא ראייה שנתן: א) הקובע זמן לחבירו. לפרוע לו את חובו:

^[1] נראה דל"ל והגהה הא ממתת שהוא דר צבינו ע"י אותו כותל

ה.

עין משפט ונר מצוה

כב א מ"י פ"ג מה'ל ענינים הל א פתג עשין פכ טו"שע ח"מ סי' קנז סעף י:
כג ב מ"י שס הל' ג טו"ש"ע שס סעף ח:
כד ג ד מ"י שס הל' א טו"ש"ע שס סעף י:
כה ה מ"י שס הל' ג טו"ש"ע שס סעף יא:

רבינו גרשום

הב לי כמה דגדרי. הואיל והוקפת שוך מדי רוחותיה ומשמרתו תן לי לפי חלקך המגיעך מהוצאותי: הב לי דמי קניס בוול. כלומר אם לא תוציא ליתן שיעור גדר טוב תן לי מיהו שיעור דמי קניס בוול: הוה קא גדר דיקלא. היה (ולקט) [ולקט] דיקלא: א"ל רבינא לאריסיה זיל אחתי לי קיבורא. כגון ששכיל של ג' או ד' תמרים תלויס קנה א' מאותו דקל: רמא קלא. גער בו בכותו אריס שלא ינע בתמרים: דניחא לך. בחני גדרים דגדרי: אלא עיזא בעלמא. כלומר מי לא בעית למעבד נטירותא מחמת עיני דלא רפסו בשךך והשתא לא צריכת: ספיקנא לך כרב הונא אליבא דר' יוסי. דאמר הכל כמה שגדר: ארבעה לצלא כלומר ארבעה לצלא: הדיכי דצריכי לארשף עשיר שהוה (דלא) [צלא] ד' ככרות למנוחתו ואניש ביתו כך צריכין לבדון עני משל אפר לו כלומר מעשה זה רבב מצינא אינו אלא משום ועשית הישר והטוב ויזון זהו רוניא עני הוא (אעפ"כ) אינו יכול לעשות הישר והטוב גדול מזה דתשכיר ליה למיזון: פייסא כותל חצר שבין ב' חצירות שנפל מחייבין אותו למעבב שיסייע לבנות עד ד' אמות משום היזק ראייה והואיל דמחייבין ליה לסייעיה אם טוען הלה לא נתן לי כלום אלא אני לכדי בניתי לי משלי זה אומר נתתי הרי הוא בחוקת שנתן עד שיביא ראייה עדים שלא נתן: מדי' אמות ולמעלה אין מחייבין אותו. לסייעו לבנותו והשתא ליכא היזק דאי: סמך לו זה. שלא נתן מדי' אמות ולמעלה ובהו זה בחלקו כותל אחר גבוה כמו שנתכוון לבנות שיהיה ביחד ושהיה כותל זה שהגביה חבירו אחד מכותל הבית: א"ע"פ שלא נתן עליו את התקרה. על כותל זה שהגביה חבירו אלא כיען קוגרסין נתן עליהם את התקרה מצד אחד על כותליו אעפ"כ מגלגלין עליו את הכל מה שהוציא זה על אותו גובה יותר על ד' שאעפ"כ שלא נתן התקרה עליו נהנה הוא מן הכותל א) והנהגה היא בביתו מחמת אותו כותל: והואיל דמארבע אמות ולמעלה אין

^[2] נראה דל"ל והגהה הא ממתת שהוא דר צבינו ע"י אותו כותל

^[3] נראה דל"ל והגהה הא ממתת שהוא דר צבינו ע"י אותו כותל